

LAUSUNTO
28.3.2023

8/2023

Opetushallitus
[Lausuntopalvelu.fi](https://lausuntopalvelu.fi)

Viite: OPH-859-2023

Asia: JHL ry:n lausunto Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto -luonnoksesta

Opetushallitus määrää tutkinnon perusteet kullekin tutkintorakenteessa olevalle ammatilliselle tutkinnolle. Tutkintojen meneillään olevan uudistustyön tavoitteena on luoda kaikille perustutkinnoille yhteinen arviointikriteeristö. Tämä on edellyttänyt ammattitaitovaatimusten uudelleen muotoilua. Voimassa oleviin kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteisiin on oltu pääosin tyytyväisiä. Tutkinnon uudistamisen yhteydessä ei ole muutettu osaamisalojen tai tutkinnon osien nimiä eikä tutkintonimikkeitä, mutta uudistamisen yhteydessä kaikki tutkinnon osat on käyty läpi ja niihin on tehty tarvittavat muokkaukset ja muutokset. Muutokset ovat liittyneet lähinnä termistön ajantasaistamiseen ja ammattitaitovaatimusten selkiyttämiseen uudelleen muotoilun yhteydessä.

Tutkinnon rakenteeseen on tehty osaamispistemutoksia valinnaisten tutkinnon osien ja pakollisten tutkinnon osien välillä. Uudistamisen yhteydessä arvioitiin pakollisten tutkinnon osien vaikeutta, kattavuutta ja merkittävyyttä. Laadittiin uusi valinnainen tutkinnonosa Koulunuorisotyössä toimiminen ja lisäksi tutkintorakenteeseen lisättiin mahdollisuus ottaa uudistetusta kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnosta tutkinnon osa sekä tutkinnon sisällä valinnainen tutkinnon osa toisen osaamisalan pakollisista tutkinnon osista.

Tutkinnon kolmesta osaamisalasta kaksi osaamisalaa eli Varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan, lastenohjaaja sekä Kommunikaation- ja viittomakielisen ohjauksen osaamisala, kommunikaatio- ja viittomakielisen ohjaaja tuovat kelpoisuuden varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään.

Perusteiden uudistustyössä käytettiin avointa verkkotyöalustaa, jossa JHL:n edustajat ovat myös olleet mukana. Uudistettujen Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2024.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta.

Tutkinnon muodostuminen ja tutkinnon osat

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:n näkemys: Pakolliset tutkinnon osat vastaavat hyvin osaamistarpeisiin ja sisältävät keskeisen työtehtävissä vaadittavan osaamisen. E erityisen tyytyväinen JHL on Varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalassa vahvasti painottuvaan pedagogisen osaamisen laajuuteen. On hyvä, että lastenohjaajan pätevyyden saaneella on laajat pedagogiset tiedot ja taidot, jotka tämän osaamisalan perusteiden nojalla saa. Siten lastenohjaajalla on vankat valmiudet toteuttaa yhdessä

varhaiskasvatuksen muun henkilöstön kanssa suunniteltua pedagogista toimintaa laadukkaana varhaiskasvatuksen suunnitelmien ja tavoitteiden mukaisesti moniammatillisessa yhteistyössä, sekä lapsen kasvua, hyvinvointia ja oppimista tukien. JHL kiittää erityisesti sitä, että lasten kanssa yhdessä tekemisen merkitys on tässä huomioitu hienosti, ja opiskelija oppii ohjaamaan ja tukemaan lasta sosiaalisissa taidoissa, tunteiden ilmaisussa, sekä iloitsemaan osaamisestaan ja tunnistamaan vahvuuksiaan. Tämä on tärkeä osa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa.

On hyvä, että tutkintovaatimuksissa yleisesti oman toiminnan arviointi ja kehittäminen on kriteerinä melkein jokaisella asteikon portaalla, ja että arviointi etenee portaittain siten, että kiitettävän arvosanan saadakseen opiskelijan tulee mm. osoittaa kykenevänsä esittämään paitsi omaan osaamiseensa, myös työhönsä ja toimintaympäristöön liittyviä kehittämisehdotuksia. Erityisesti pedagogisen toiminnan toteuttamisen ammattitaitovaatimuksissa edellytetään kykyä osallistua pedagogisen toiminnan arviointiin ja kehittämiseen sekä dokumentointiin.

Pohdimme vielä, voisiko kielitietoisia työskentelytapoja sisällyttää jo pakollisiin tutkinnon osiin. Kielen ymmärtämisen taitojen edistäminen on jo osa nykypäivän varhaiskasvatuspedagogiikkaa. Lisäksi, vaikka riittävä kielitaito on JHL:nkin mielestä keskeinen vaatimus varhaiskasvatuksessa työskentelyyn, tulisi kelpoisuusvaatimuksia silti tarkastella kielitaidon osalta uudelleen. Nyt esitetty vaatimus kolmen kielen käytöstä työtehtävissä rajaa tarpeettomasti monia koulutuksen ulkopuolelle.

JHL on erityisen tyytyväinen siitä, että työntekijöiden ilmoitusvelvollisuus koskien suhdelukujen toteutumista on nyt myös yhtenä ammattitaitovaatimuksena, osana Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttamisen tutkinnonosaa. Vaikka lainsäädäntö tämän osalta onkin jo ajan tasalla, käytännön toteutus vielä valitettavasti on edelleen ollut puutteellista, ja siksi onkin hyvä, että asiaan pureudutaan jo koulutuksen aikana.

Myös Nuoren kasvun ja hyvinvoinnin edistämisen tutkinnonosassa pidämme erityisesti siitä, että työyhteisössä toimimisen taitoja on nostettu vahvemmin esiin, esimerkiksi moniammatillisen työryhmän osana toimimisessa. Arjen käytännössä on huomattu, että vastavalmistuneiden työelämätaidoissa on vielä paljon parannettavaa. On tarvetta vahvistaa asiakaslähtöisyyttä, sekä kohtaamista erilaisissa toimintaympäristöissä.

Nuorten kasvun ja hyvinvoinnin edistämisen tutkinnonosassa tulisi painottaa omaksumaan työkenttä laajemminkin, kuin nuorisotalo- tai kerhotoimintana. Koulutuksen aikana olisikin toivottavaa oppia toimimaan kehittyvällä nuorisotyön kentällä, jolla on osattava hallita erilaiset toimintaympäristöt, ja niin ikään organisatoriset vaikuttamisprosessit, jotta voi ohjata nuoria vaikuttamaan omiin asioihinsa ja elinympäristönsä.

Nykypäivän ammattitaitovaatimukseen kasvatuksen ja ohjauksen aloilla tulisi sisältyä myös ohjausosaamista erilaisissa kriisitilanteissa. Olisi tärkeää, että lasten ja nuorten kanssa työskentelevillä aikuisilla on perusvalmiudet kohdata erilaisia kriisitilanteita, kuten onnettomuuksia, sotaa, tai mediassa maailmanlaajuisia kriisejä kohdanneita lapsia ja nuoria.

Mitä tulee arviointiin koskien Nuoren kasvun ja hyvinvoinnin tutkinnon osaa, haluaisimme nostaa keskusteluun arviointikriteereistä sen, että ainoastaan kiitettävän (5) arvosanan arviointikriteerinä pidetään, että opiskelija "ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta". Voisiko Myös hyvän (4) arvosanan kriteeristöön lisätä tämän, ammatissa melkoisen tärkeän ymmärryksen, vähintään mainintana: "ymmärtää oman työnsä merkityksen"?

JHL peräänkuuluttaa myös valinta- ja soveltuvuuskokeiden palauttamista, jossa arvioidaan hakijoiden sosiaaliset taidot, kykyä yhteistyöhön ja asioiden organisointiin.

Lisätietoja:

Hanna Takolander, koulutuspoliittinen asiantuntija, hanna.takolander@jhl.fi

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Saira Ruuth
toimialajohtaja